

Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze, al. Niepodległości 15

Tel. (068) 327 23 45, 325 71 81 • fax 324 65 61

e-mail : muzeum@man.zgora.pl Internet : www.mzl.zgora.pl

GALERIA „NOWY WIEK”

kurator : Leszek Kania

RECALL

ROLAND SCHEFFERSKI „Z ŻYCIA EUROPEJCZYKÓW”

15 czerwca – 8 lipca 2012

Prezentowana w Galerii Nowy Wiek wystawa zatytułowana „Z życia Europejczyków” jest drugim indywidualnym pokazem prac Rolanda Schefferskiego w Muzeum Ziemi Lubuskiej. W 2003 roku w ramach wystawy „Inwentaryzacja” udostępnił on zwiedzającym, przechowywane dotąd w magazynie naszego muzeum, eksponaty pochodzące z byłego zielonogórskiego Heimatmuseum. Do realizacji aktualnej instalacji zainspirowały go stare, szklane przeźrocza, które przez dłuższy czas uważano za zaginione. Przeźrocza te zachowały się i obecnie znajdują się także w kolekcji Muzeum Ziemi Lubuskiej. Powstały one na początku dwudziestego wieku i stanowiły część przedwojennych zbiorów Berlińskiej Gminy Żydowskiej (Kunstsammlung + Sammlung der Juedischen Gemeinde zu Berlin). Ich motywami są między innymi portrety, pejzaże, architektura żydowska, jak również dzieła sztuki i osobliwości powstałe w różnych okresach rozwoju sztuki. Ukazują one też sceny z życia Europejczyków w pierwszej połowie dwudziestego wieku. Używane do celów badawczych, świadczą o dużym zainteresowaniu berlińskich Żydów zarówno kulturą własną, jak też o ich otwartym nastawieniu wobec innych kultur. Zaledwie ślady ich kultury są obecne w niemieckim i polskim życiu codziennym. Ona sama w środkowej Europie zdawałoby się jeszcze ciągle żywa, została niemalże nieodwracalnie zniszczona. Powstała we współpracy z Muzeum Ziemi Lubuskiej wystawa jest próbą wyrażenia takiego stanu rzeczy.

Składają się na nią instalacja oraz multimedialna prezentacja wybranych motywów tych przeźroczy. Obraz jako idea i jego znaczenie znajdują się od dłuższego czasu w centrum artystycznych zainteresowań Schefferskiego. W swoich próbach analizy funkcjonowania kultury pamięci zastanawia się on w jaki sposób może powstać refleksja o przeszłości, której sami nie doświadczyliśmy i jaką rolę odgrywają przy tym obrazy. Interesuje go wpływ zarówno realnych, jak i wyimaginowanych obrazów na kulturową pamięć społeczeństwa.

W procesie percepcji rzeczywistości uzmysławiamy ją sobie przeważnie w formie obrazów i dlatego też nie bez znaczenia na nasze wyobrażenia o przeszłości pozostają obrazy, zarówno te nas otaczające, jak i te które nosimy w sobie. Wyobrażenia stapiają się z tymi obrazami, przenikają je.

W trakcie poprzedzających realizację przygotowań Schefferski zapoznał się z wynikami przeprowadzanych wciąż badań dotyczących kultury żydowskiej i doszedł do wniosku, że jej popularny obraz w pamięci kolektywnej nadal nie jest wolny od wpływów wielowiekowej manipulacji. Rezultatem manipulacji obrazem tej kultury, podobnie zresztą jak i innych kultur, są wciąż istniejące w nas uprzedzenia i stereotypy. Utrudniają nam one neutralne postrzeganie przeszłości. Jej mitologizowanie prowadzi do relatywizowania naszej własnej historii, ogranicza nasze możliwości rozwoju społecznego, a także perspektywy na przyszłość.

Roland Schefferski przygotowując wystawę „Z życia Europejczyków” usiłował znaleźć środki umożliwiające zainspirowanie odbiorcy do refleksji nad znaczeniem i rolą własnych wyobrażeń.

W pierwszej części jego instalacji prawie na wyciągnięcie ręki, a jednak nieosiągalne, wyeksponowane są puste szklane diapozytywy. W jej drugiej części, niejako na zasadzie odwrócenia tego wizualnego efektu, pojawiają się same motywy tych poprzednio jako „pustych” widocznych obrazów. Schefferski kontynuuje w swojej nowej instalacji ideę realizowanego przez niego od lat cyklu Empty Images. Podobnie jak w początkowych pracach z tego cyklu decydując się na pustkę jako środek artystycznej ekspresji, próbuje on uwolnić nas od stereotypowych obrazów, które często zawładają naszym umysłem. To właśnie nasze wyobrażenia jako obrazy powstające przeważnie pod wpływem kolektywnych przekazów, z sukcesem konkurują z prawdą historyczną. Ze względu na koniunkturalne interesy kultura pamięci narażona jest na instrumentalizację, prowadzącą często do jej politycznej lub religijnej rytualizacji.

Wystawa „Z życia Europejczyków” jest próbą stymulowania pamięci o przeszłości rozumianej jako proces aktywnego współuczestnictwa. Jej autor koncentruje się na stracie wynikającej ze zniszczenia jednej z kultur europejskich, kultury żydowskiej, będącej integralną częścią naszego wspólnego dziedzictwa kulturowego. Tworząc instalację na ten temat chce on zasugerować wyobrażenie sobie tego, co wraz z zagładą tej kultury zostało stracone. Kwestia żydowska w rozważaniach Schefferskiego nabrała charakteru pewnego rodzaju modelu. Przez to jego pracy nadana została nowa jakość. Nawet jeżeli poświęcona jest ona kulturze żydowskiej to jednak nie ogranicza się jedynie do niej, a może dotyczyć wszystkich kultur.

Roland Schefferski, ur. 1956 w Katowicach. Studiował w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych we Wrocławiu w latach 1976 – 1981. Od roku 1984 mieszka i pracuje w Berlinie.

Druga część wystawy RECALL – realizacja autorstwa Moniki Weiss pt. „Całuny” prezentowana jest w Galerii Biura Wystaw Artystycznych w Zielonej Górze, al. Niepodległości 19.